

BESLUT

ESA/BN/OE
Johan Norberg
010 – 479 67 65

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg (SOU 2025:120)

1 Remissyttrande av SCB

Statistiska centralbyrån (SCB) lämnar följande remissvar avseende betänkande från utredningen om effektivitetsvinster genom alternativa former för organisering och genomförande av statlig transportinfrastruktur enligt utredningen Effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg (SOU 2025:120).

2 SCB:s ställningstagande

SCB varken tillstyrker eller avstyrker förslagen presenterade i utredningen om en effektivare organisering och genomförande av statlig väg och järnväg.

3 Motivering

SCB svarar på remissen med utgångspunkt i hur förslagen i betänkandet bedöms påverka styrning av myndigheten, myndighetens huvuduppgift att producera statistik och samordna systemet för den officiella statistiken samt de kunskaper myndigheten har inom de områden den ansvarar för att producera officiell statistik.

SCB har inga synpunkter på utredarens slutsatser och rekommendationer. Däremot saknar SCB en beskrivning av påverkan på offentliga finanser enligt nationalräkenskaperna (NR) och den komplexitet som föreligger.

3.1 Bakgrund

Förenklat kan offentliga finanser i NR sammanfattas som finansiellt sparande i form av inkomster minus utgifter samt konsoliderad bruttoskuld för offentlig förvaltning.

Med offentlig förvaltning avses offentliga enheter såsom de avgränsas och klassificeras enligt regelverket för NR.

Sammanställningen av offentliga finanser enligt NR baseras på ett internationellt överenskommet regelverk. *Globalt System of National Accounts (SNA)* och en EU-anpassad

version i form av *Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet (ENS)* vilket är en EU-förordning (549/2013).

Syftet med ENS är att alla europeiska länder ska bokföra och redovisa NR på ett harmoniserat sätt för att uppnå möjligheten till internationella jämförelser. Regelverket skiljer sig till viss del mot nationella redovisningsprinciper.

Redovisning av Sveriges offentliga finanser rapporteras till EU:s statistikorgan Eurostat två gånger per år inom ramen för EU:s stabilitets- och tillväxtpakt och reglerna för medlemslänternas offentliga finanser enligt Maastrichtfördraget. Det följs även upp regelbundet, samt genom en utförlig revision vartannat år.

3.2 Offentlig förvaltning

Offentlig förvaltning ska inte förväxlas med benämningen offentlig sektor i NR, där det sistnämnda även inkluderar offentliga bolag som redovisas i näringslivet i statistiken. Klassificering av enheter i NR baseras på regelverket ENS. Det gör att populationen i NR skiljer sig mot den i statsbudgeten och den som samhället i stort skulle se som offentlig verksamhet. Två exempel som även nämns i utredningen är Arlandabanan Infrastructure AB (AIAB) och Svensk-Danska broförbindelsen (SVEDAB), som båda klassificeras i offentlig förvaltning i NR trots att verksamheten bedrivs i bolagsform.

Det innebär att bolagsformen inte är avgörande för i vilken sektor bolaget ska redovisas i den statistiska redovisningen. Val av bolagsform är av juridisk karaktär och inte detsamma som var i statistiken bolaget kommer att redovisas. I NR är det den ekonomiska realiteten och aktiviteten som styr sektorklassificeringen. På engelska kallat "economic substance over legal form".

3.3 Internationellt jämförbar statistik

För att statistiken ska vara jämförbar mellan länder är det viktigt att alla länder klassificerar enheter på samma sätt baserat på samma regelverk. Efter kontakt med statistikmyndigheterna i Norge och Danmark framgår att flera av infrastrukturbolagen som omnämns i utredningen redovisas inom offentlig förvaltning i NR. Det innebär att samtliga inkomster och utgifter samt skuld påverkar offentliga finanser.

SCB anser att det finns en stor sannolikhet att även det föreslagna svenska bolaget kommer att klassificeras i offentlig förvaltning i NR. Särskilt med tanke på att redan existerande AIAB och SVEDAB ingår i offentlig förvaltning i NR, och att de båda föreslås vara en del av den portfölj av dotterbolag eller projekt som bedöms samlas i det nya bolaget.

3.4 Offentlig-privat-samverkan

Regelverket för NR bestämmer hur offentlig-privat-samverkan (OPS) ska redovisas i det statistiska systemet. Här är det svårt att på förhand ge besked om hur ett OPS kommer att påverka offentliga finanser. Analys behöver ske isolerat för varje enskilt OPS. Förenklat säger regelverket att varje OPS-kontrakt ska utvärderas för att kunna avgöra vilken enhet (offentlig eller privat) som är den ekonomiska ägaren. Den kan således skilja sig mot den juridiska

ägaren. Därefter ska bokföringen ske på det sätt att de underliggande ekonomiska relationerna mellan alla parter åskådliggörs på ett korrekt sätt i den statistiska redovisningen. Utöver det är bedömningen att mer statistiskt underlag behövs vid OPS-lösningar.

4 Redovisningen av offentliga finanser kommer påverkas

Utifrån det vill SCB förtydliga att redovisningen av offentliga finanser i NR är komplex och kommer påverkas beroende på hur organisering och finansiering av framtida infrastrukturinvesteringar konstrueras. Bedömning sker fall till fall och ofta tillsammans med Eurostat. Val av bolagsform är av juridisk karaktär och inte detsamma som var i statistiken bolaget kommer redovisas. Likaså finns regler för hur OPS ska redovisas i den statistiska redovisningen vilket gör att en annan bedömning kan ske av SCB tillsammans med Eurostat jämfört med hur andra i samhället ser det.

Däremot kan SCB i dagsläget inte göra någon bedömning av skillnader mellan förslaget och hur det kommer att redovisas i NR i framtiden. Det beror på hur bolaget organiseras, finansieras och vilka åtaganden och vilket riskansvar bolaget tar. Likaså att utredningens förslag är att bolaget ska finansieras med fasta anslag, som även innebär en påverkan på statsbudgeten och att skillnaden mot NR därför blir mindre.

SCB vill avslutningsvis nämna att potentiell påverkan på offentliga finanser samt huruvida OPS-lösningar kommer påverka den statistiska redovisningen slutligen beslutas av Eurostat. I slutändan är det Eurostat som har så kallat tolkningsföreträde av regelverket när det kommer till gränsdragningsproblematik i den statistiska redovisningen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Eva-Lo Ighe i närvaro av biträdande generaldirektör Magnus Sjöström, avdelningschef Elisabeth Hopkins, sektionschef Henrik Engström samt handläggare Johan Norberg, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Eva-Lo Ighe

Johan Norberg